

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 13C/257/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814203444
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Anna Monoková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2016:8814203444.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudcom Mgr. Annou Monokovou v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., Politických vězňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpeného: Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanej: C. P., F. XX.XX.XXXX, T. R. XXX/XX, C. P.Z., o zaplatenie 760,17 eur s prísl. t a k t o

rozhodol:

Žalobu z a m i e t a .

Žalovanej náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa žalobou (tlačivo A - návrh na uplatnenie pohľadávky, článok 4, ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady /ES/ číslo 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu) domáhal zaplatenia istiny 760,17 eur, zmenkového úroku 0,25 % denne zo sumy 870,17 eur od 29.10.2010 do 17.02.2011, zo sumy 770,17 eur od 18.02.2011 do 24.04.2012, zo sumy 760,17 eur od 25.04.2012 do zaplatenia, úroku vo výške 6 % ročne zo zmenkovej sumy 870,17 eur od 20.12.2010 do 17.02.2011, zo sumy 770,17 eur od 18.02.2011 do 24.04.2012 a zo sumy 760,17 eur od 25.04.2012 do zaplatenia. Okrem toho žiadal priznať aj zmenkovú odmenu vo výške 1/3-tina percenta zmenkovej sumy, teda 2,90 eur a náhradu trov konania. Žalobca uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila žalovaná dňa 18.12.2009 na zmenkovú sumu 870,17 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 29.10.2010. V texte bol uvedený záväzok žalovanej, že zaplatí za túto zmenku pri predložení na rad zmenkovému veriteľovi. Indosovaná zmenka je podľa žalobcu vistazmenkou a je opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“.

Žalobca uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ do podania žaloby zaplatil 110 eur, kde na zmenkovú sumu uhradil 110 eur a na úroky uhradil 0,- eur. Keďže zmenková istina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

V podaní doručenom tunajšiemu súdu dňa 22.12.2015 žalobca uviedol, že berie svoj návrh na začatie konania čiastočne späť a to v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19% denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne, čím si uplatňuje v tomto konaní len zmenkový úrok vo výške 0,06% denne. Uznesením č.k. 13C/257/2014-37 zo dňa 01.04.2016 súd konanie o povinnosti žalovanej zaplatiť zmenkový úrok vo výške 0,19% denne zo sumy 870,17 eur od 29.10.2010 do 17.02.2011, zo sumy 770,17 eur od 18.02.2011 do 24.04.2012 a zo sumy 760,17 eur od 25.04.2012 do zaplatenia zastavil.

Žalovaná požiadala o možnosť úhrady dlžnej sumy v splátkach.

Podľa názoru súdu v tomto prípade sú splnené podmienky pre použitie vyššie uvedeného Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady /ES/ 861/2007 z 11. 07. 2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. V zmysle článku 2 citovaného nariadenia sa totiž toto uplatňuje v občianskych a obchodných veciach pri cezhraničných sporoch bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu, ktorých hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky príslušnému súdu alebo tribunálu nepresahuje 2.000,- eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné ani správne veci, ani na zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci.

V článku 3 odsek 1 Nariadenia sa uvádza, že na účely tohto nariadenia je cezhraničným sporom taký spor, v ktorom má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom, ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci.

Podľa článku 5 odsek 1 Nariadenia európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

V zmysle článku 5 odsek 2 citovaného Nariadenia, po doručení správne vyplneného tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súd alebo tribunál vyplní časť I. vzorového tlačiva C na odpoveď ako je uvedené v prílohe III. Kópia tlačiva na uplatnenie pohľadávky a v prípade potreby podporných dokumentov spolu s vyplneným tlačivom na odpoveď sa doručí odporcovi v súlade s článkom 13.

V danom prípade vychádzajúc z údajov uvedených v žalobcom predloženej zmenke (ktorú vystavila spoločnosť POHOTOVOSTĚ, uvedenia čísla zmluvy) súd považoval za potrebné nariadiť vo veci ústne pojednávanie a to aj bez toho, aby o to požiadala niektorá zo strán.

Právny zástupca žalobcu požiadal o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní z dôvodu kolízie termínov, pojednávanie odročil nežiadal. Zároveň uviedol, že žalobca hodnotí procesný postup súdu, ktorým vytyčil ústne pojednávanie ako nesprávny, čo odôvodňoval jednotlivými článkami Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 (ďalej len „Nariadenie“) a to čl. 14, čl. 5 bodu 1, ako aj bodu 8 a má za to, že nariadenie ústneho pojednávania sa nejaví ako nevyhnutné a racionálne. Vychádza zo skutočnosti, že nemá vedomosť o tom, že by žalovaná popierala uplatnenú pohľadávku. Avšak ak by v priebehu súdneho pojednávania akýmkoľvek spôsobom došlo k popretiu uplatnenej pohľadávky, žiada, aby súd pojednávanie odročil, vo veci neukončil dokazovanie a žalobcu oboznámil s navrhnutými dôkazmi a formulovanými námietkami.

V tejto súvislosti považuje súd za potrebné poukázať na podľa názoru súdu neakceptovateľné a zarážajúce zasahovanie do oprávnení súdu, keďže je to výlučne v kompetencii súdu posúdiť potrebu nariadenia pojednávania, ak navyše sám žalobca poukazuje na čl. 5 bod 1 príslušného nariadenia, v zmysle ktorého súd môže nariadiť pojednávanie aj vtedy, ak to považuje za potrebné. Navyše nariadenie pojednávania súd vykonal v súvislosti s posudzovaním vyplňovacieho práva na zmenu ako neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskom vzťahu vzniknutým medzi pôvodným veriteľom žalovanej (obchodnou spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o.), ako aj v súvislosti s posudzovaním, aký má charakter predmetný spotrebiteľský úver.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou a jej prílohami a to úplným výpisom z obchodného registra žalobcu, zmenkou, písomnými vyjadreniami a stanoviskami žalobcu, Zmluvou o úvere, Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, prehľadom splátok a pokút, uznesením č.k. 13C/257/2014-37, výpoveďou žalovanej a zistil tento skutkový a právny stav:

Žalovaná vo svojej výpovedi uviedla, že je pravdou, že uzatvorila zmluvu so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ ešte niekedy v roku 2009. Finančné prostriedky potrebovala v tom čase na zabezpečenie starostlivosti o maloletú dcéru, ktorá je zdravotne postihnutá, trpí detskou mozgovou obrnou. V tom čase bola na rodičovskom príspevku a keď uzatvárala zmluvu, tak sa jej pýtali, načo peniaze potrebuje, pričom ona uviedla, že ich potrebuje v súvislosti so zdravotným stavom dcéry,

nepodnikala ani nebola živnostník. Toho času je opatrovatel'ka. Čo sa týka sumy, ktorá jej bola poskytnutá, mohlo to byť tých 870,17 eur ako je uvedené na zmenke. Zmenku podpísala v čase, keď uzatvárala zmluvu. Z predmetnej zmluvy spočiatku niečo splácala, no potom sa dostala do problémov, keď riešila záležitosti okolo rozvodu a dcéry a prestala splácať. Nevie presne uviesť koľko zaplatila. V ďalšom uviedla, že ak bude zaviazaná zaplatiť akúkoľvek sumu žiada súd, aby ju mohla zaplatiť v splátkach, nakoľko jej terajšie rodinné ani sociálne pomery jej nedovoľujú zaplatiť celú sumu naraz. Toho času je opatrovatel'kou, pričom poberá opatrovateľský príspevok vo výške 220,50 eur, z ktorého prispieva na inkaso, ktoré je vedené na syna, u ktorého spolu s dcérou bývajú a to na plyn a elektrinu 80 eur. Zároveň ešte spláca pôžičky v sume 60 eur mesačne a platí za telefón sumu 10 eur mesačne. Dcéra je síce poberateľkou dôchodku, no tento pokrýva akurát výdavky súvisiace s jej zdravotným stavom, ako aj návštevou školy. Vzhľadom na uvedené by bola schopná zaplatiť sumu v splátkach po 20 eur mesačne. Na otázku súdu, či vzhľadom na skutočnosť, že v zmluve je uvedené, že finančné prostriedky z úveru sú poskytnuté na výkon povolania, čo mala ako dlžník prehlásiť a či teda v čase uzatvorenia zmluvy bola zamestnaná uviedla, že nie, nakoľko od narodenia dcéry v roku 2009 nikdy nepracovala, nakoľko najprv bola na materskej dovolenke, na rodičovskom príspevku a potom poberala opatrovateľský príspevok na túto dcéru, keďže je ťažko zdravotne postihnutá. Tento príspevok poberá až doteraz.

Žalovaná vystavila dňa 18.12.2009 v prospech spoločnosti POHOTOVOST', s.r.o. zmenku, obsahom ktorej je jej záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad POHOTOVOST', s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, sumu 870,17 eur so zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 29.10.2010. Predmetná zmenka bola žalovanou vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkami „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Zmenka bola prevedená indosamentom (rubopisom) na žalobcu.

Zo zmluvy o úvere číslo XXXXXXXXXX vyplýva, že dňa XX.XX.XXXX bola uzatvorená medzi dlžníkom - žalovanou a veriteľom - POHOTOVOST', s.r.o. zmluva o úvere, ktorou sa veriteľ zaviazal poskytnúť dlžníkovi úver v sume 350 eur a dlžník sa zaviazal zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 322 eur t. j. celkove čiastku 672 eur, ktorú sa zaviazal tento uhradiť v 12-tich mesačných splátkach splatných po 56 eur, začínajúc dňom 20.01.2010 na účet veriteľa špecifikovaný vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru. Zmluva je datovaná dňom 18.12.2009 a opatrená podpismi mandatára ako aj podpisom žalovanej ako dlžníka. Peniaze mala prevziať toho istého dňa.

Zmenka, ktorú žalobca pripojil k návrhu, bola vystavená ako zabezpečovací prostriedok z poskytnutého úveru, ktorý má povahu spotrebiteľského úveru. Pôvodne bola zmenka vystavená spoločnosti POHOTOVOST', s.r.o., ktorá ju následne indosovala na žalobcu ako zahraničnú právnickú osobu. Základný právny vzťah medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalovanou má teda spotrebiteľskú povahu.

Na posúdenie spotrebiteľskej zmluvy súd v zmysle článku 19 Nariadenia číslo 861/2007/ES aplikoval slovenské procesné rozhodné právo. Z uvedeného potom vyplýva, že slovenské subjekty pôvodne ani nepredpokladali iný ako právny poriadok Slovenskej republiky. Podľa bodu 13 Nariadenia číslo 861/2007/ES pojmy „zjavne neopodstatnené“ v kontexte zamietnutia pohľadávky a neprípustné „v kontexte zamietnutia návrhu“ by sa mali určiť v súlade s vnútroštátnym právom, súd v danom prípade postupoval podľa Občianskeho súdneho poriadku, Občianskeho zákonníka, zákona číslo 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v súlade so smernicou Rady 93/13/EHS z 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, Smernicou 2008/48/EHS o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, Smernicou 2005/29/ES o nekalých praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu. Ako rozhodné právo aplikoval súd právo Slovenskej republiky už aj vzhľadom na to, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOST', s.r.o. Bratislava ako slovenská právnická osoba a prípadná voľba iného právneho poriadku súdu tvrdená ani preukázaná nebola.

Podľa článku I. § 75 zákona číslo 191/1950 Zb. zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom bola listina spísaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú sumu;
3. údaj zročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho komu, alebo na rad koho sa má platiť;

6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

V zmysle článku I. § 11 ods. 1 zákona číslo 191/1950 Zb. v znení neskorších predpisov každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom) s tým, že podľa článku I. § 17 ods. 1 zákona číslo 191/1950 Zb. zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa § 52 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere, spotrebiteľkou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania, alebo dohody, ktorých obsahom, alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

V zmysle § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

V § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 28. 02. 2010 sa uvádza, že neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V zmysle ustanovenia § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu, alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom.

V § 2 zákona číslo 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy sa uvádza, že na účely tohto zákona sa rozumie:

- a) spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo inej právnej forme;
- b) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

V zmysle § 4 ods. 6 zákona číslo 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje plniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, ale ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky, alebo postúpenia práv zo zmenky.

S poukazom na uvedené mal súd za preukázané, že dňa 18.12.2009 uzavrela žalovaná ako dlžník so spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o. ako veriteľom zmluvu o úvere v písomnej forme, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 350 eur. V ten istý deň bola vystavená a podpísaná zmenka ako zabezpečovacia zmenka plnenia z úverovej spotrebiteľskej zmluvy. Nasvedčuje tomu aj rovnaké číslo zmluvy i rovnaké číslo zmluvy uvedené na zmenke. Žalobou si žalobca na súde uplatnil právo na zaplatenie sumy 760,17 eur.

Výsledkami vykonaného dokazovania mal súd za potvrdené, že žalobcom predložená zmenka zabezpečovala hlavný záväzkový vzťah, ktorým bola zmluva o úvere uzavretá medzi žalovanou ako dlžníkom a spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o. Bratislava ako veriteľom. Zmluvu o úvere uzatvárala žalovaná ako občan - fyzická osoba. Zmluva bola uzatváraná na formulári veriteľa, mala predtlačný text a do zmluvy sa dopisovali len údaje, ktoré vzhľadom na charakter nemohli byť vopred dané a to osobné údaje dlžníka, výška poskytnutého úveru, výška poplatku a spôsob splatnosti. Do zmluvy sa dopisovala len suma úveru, suma poplatku a výška splátok, ako aj začínajúci deň splatnosti, pričom v predtlačenej forme formulára bol obsiahnutý aj text, že dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi sumu úveru zvýšenú o príslušný poplatok. Neoddeliteľnou časťou zmluvy o úvere boli všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré obsahovali dohodu o vyplnení zmenky a mediačnej dohody. Taktiež sa strany dohodli na tom, že v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka sa ich právne vzťahy budú spravovať Obchodným zákonníkom.

S poukazom na § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom, je spotrebiteľskou zmluvou, ak dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka) a spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka). Súčasne sa vyžadovalo, aby spotrebiteľské zmluvy neobsahovali ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, teda neprijateľné podmienky (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka) s tým, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa a spotrebiteľ sa najmä nemôže vzdať svojich práv, ktoré mu Občiansky zákonník priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné povinnosti (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší (§ 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

V danom prípade žalovaná ako fyzická osoba spĺňala definíciu spotrebiteľa a spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. Bratislava na strane veriteľa konala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti pri uzatváraní zmluvy o úvere, keďže aj v predmete podnikania zapísaného v Obchodnom registri mala činnosť poskytovanie úverov z vlastných zdrojov. Veriteľ - spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. Bratislava spĺňala definíciu dodávateľa. V konaní bolo ďalej preukázané, že zmluva medzi veriteľom a žalovanou bola uzatvorená na formulári veriteľa vrátane všeobecných zmluvných podmienok, do tejto zmluvy bolo možné doplniť resp. zmeniť len osobné údaje žalovanej ako dlžníka a výšku úveru. Súd mal tak za preukázané, že veriteľ tieto zmluvy uzatváral s viacerými osobami a druhá strana ako spotrebiteľ obsah tejto zmluvy podstatným spôsobom ovplyvniť nemohla.

Zmluva o úvere zo dňa XX.XX.XXXX uzavretá medzi veriteľom a žalovanou bola spotrebiteľskou zmluvou.

Z uvedených dôvodov súd považoval právny vzťah, ktorý vznikol medzi spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o. a žalovanou za vzťah spotrebiteľský, a teda na tento vzťah aplikoval ustanovenia spotrebiteľského práva. Povaha uvedeného právneho vzťahu sa nezmenila ani postúpením (indosovaním) zmenky. Súd potom v danom prípade mal za to, že zmenka slúži ako zabezpečovací právny prostriedok zo spotrebiteľského vzťahu.

Napriek tomu, že žalovaná v konaní vyslovene nenamietala, že zmenka je neplatná, súd skúmal jej platnosť, pretože mal za to, že Princíp „vigilantibus iura sripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd SR (uznesenie Najvyššieho

súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 61/2012). Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, reality praktického života a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy, spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offio skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú zmluvné podmienky neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa.

V rozsudku Európskeho súdneho dvora sp. zn. C - 419/2011 zo 14. 03. 2013 (Č. J. I..J.. H. G. M.) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie odporcu ako spotrebiteľa.

K obdobnému záveru o prelomení zásady zmenky ako abstraktného cenného papiera vo vzťahu ku spotrebiteľovi došlo aj rozhodnutím Nemeckého najvyššieho súdu (BGH), 25. 2. 1965 - II. Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Wirtschaftsrecht 191/62 Hamm, publikovaný v časopise Neue juristische Wochenschrift, 1965 str. 1125. Ak teda vo vyššie uvedenej veci ESD C- 419/11 skúmal súdny dvor EÚ, či ručiteľ zo zmenky môže byť spotrebiteľom, o to viac je odôvodnený záver o skúmaní postavenia spotrebiteľa pokiaľ ide o samotného dlžníka a v tej súvislosti posudzovať otázku prijateľnosti podmienok spotrebiteľských zmlúv.

Taktiež je potrebné uviesť, že podľa rozhodnutia Súdneho dvora EÚ z 16. 11. 2010 práve vo veci POHOTOVOSTĚ, s.r.o. C-76/10, bolo rozhodnuté Súdnym dvorom EÚ, že vnútroštátny súd má v každom štádiu konania vrátane výkonu rozhodnutia povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalé povahy sankcií (a nielen sankcií, ale akýchkoľvek zmluvných dojednaní) obsiahnutých v zmluve o úvere, ak má súd k tomuto účelu k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave.

V bode 37 tohto rozhodnutia proti spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. je uvedené, že sa vychádza z účelu právnej úpravy Smernice číslo 93/13 a to, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k prístupiu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah.

V bode 38 uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora je jasne uvedené, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné, pričom ide o kogentné ustanovenia, ktoré nie je možné zmeniť. Ich cieľom je nastolenie formálnej rovnováhy vyplývajúcej zo zmluvy medzi právami a povinnosťami zmluvných strán a nahradiť ich skutočnou rovnováhou a zaviesť s nimi rovnosť medzi účastníkmi právneho vzťahu.

Odčlenenie zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského vzťahu nie je možné, pretože práve v spotrebiteľských vzťahoch bolo použitie zmenky regulované a obmedzené v § 4 ods. 6 zákona číslo 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v rôznom znení do 31. 12. 2007 a od 01. 01. 2008. Posledná platná právna úprava v § 17 ods. 3 zákona číslo 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch dokonca zmenku v spotrebiteľských úveroch úplne zakazuje. Pokiaľ by došlo k odčleneniu abstraktného vzťahu zo zmenky, súd by nemohol v tomto prípade aplikovať ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, čím by došlo k zmareniu účelu spotrebiteľského práva. V takomto prípade by zmluva mohla obsahovať viaceré neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré by však súd nemohol skúmať, čím by bolo spotrebiteľovi odopreté jeho právo na právnu ochranu.

Ustanovenie § 53 ods. 4 OZ demonštratívne určuje, čo je možné vyhodnotiť ako neprijateľné zmluvné podmienky. Čo sa týka prípustnosti zmenky v spotrebiteľskom vzťahu demonštratívny výpočet nekalých podmienok uvedených Občianskym zákonníkom je potrebné doplniť ustanovením § 4 ods. 6 zákona

číslo 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, platného v čase uzavretia zmluvy o úvere, podľa ktorého v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom.

Aby veriteľ mohol prijať zmenku od spotrebiteľa, musia byť naraz splnené dve podmienky:

1. ide o zabezpečovaciu zmenku;
2. zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru.

Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že uvedené podmienky neboli splnené, istina poskytnutého úveru bola 350 eur, pričom zmenka bola vystavená na sumu 870,17 eur.

S prihliadnutím na tieto skutočnosti súd považuje zmluvné dojednanie - dohodu o vyplnení zmenky za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá ako zmluvné dojednanie vyznieva výrazne v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 4 písm. i), k), o) Občianskeho zákonníka) a sleduje cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Dohoda o vyplnení zmenky je v rozpore s § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzať toto ustanovenie, sú neplatné.

V zásade je potrebné uviesť, že spotrebiteľské právo v čase uzavretia zmluvy nevyklúčovalo prijať od dlžníka zmenku, avšak len na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, ktorá úprava bola obsiahnutá v § 4 ods. 6 zákona číslo 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Rovnako sa pripúšťalo za určitých podmienok vyplniť zmenkovú sumu veriteľom do zákonom limitovanej výšky istiny a príslušenstva. Dohoda uzavretá v článku 14. všeobecných zmluvných podmienok však umožňuje vystaviť povinnému zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, pričom zmenkovú sumu vyplní veriteľ v rozsahu všetkých jeho peňažných nárokov voči dlžníkovi, ktoré podľa uváženia veriteľa vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Takéto zmluvné dojednanie o vyplnení zmenky za stavu, že ide o spotrebiteľský vzťah, a ktoré zmluvné dojednanie mení vzťah medzi účastníkmi zo zmluvného dojednania na vzťah zo zmenky, ktorý nie je zásadne kauzálny a nepožíva žiadnu ochranu spotrebiteľa, musí súd vyhodnotiť ako neprijateľné, a tým neplatné v súlade s § 54 ods. 5 Občianskeho zákonníka, resp. ako neplatné dojednanie v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Okrem toho uzavretím dohody o vyplnení zmenky veriteľ dostáva do rúk oprávnenie rozhodnúť o tom, že ním požadované plnenie je v súlade so zmluvou, čo je taktiež v rozpore s § 53 ods. 4 písm. o) Občianskeho zákonníka.

Pre úplnosť súd dodáva, že na to, aby bola zmluva platne uzavretá je potrebné, aby bola vôľa zmluvných strán slobodná. Právny predchodca žalobcu bol povinný predložiť žalovanej zmluvné dojednanie, týkajúce sa vyplnenia zmenky tak, aby z neho bolo dostatočne zrejmé, že žalovanej sa poskytuje možnosť voľby prijať alebo neprijať takýto návrh, a aby bolo z neho tiež zrejmé, že mu boli poskytnuté aj jasné a zrozumiteľné informácie, aké následky sa spájajú s vyplnením zmenky. Pokiaľ právny predchodca žalobcu takto nepostupoval, resp. pokiaľ takýto postup nebol žalobcom preukázaný listinami pripojenými k návrhu na začatie konania, súd musí konštatovať neplatnosť takéhoto dojednania z dôvodu nedostatku vôle žalovanej.

Dohoda o vyplnení zmenky uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami (prijať alebo neprijať takéto zmluvné dojednanie) a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Žalovaná sa v porovnaní s právnym predchodcom žalobcu nachádzala v znevýhodnenom postavení, pokiaľ šlo o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a táto situácia ju viedla k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred právnym predchodcom žalobcu bez toho, aby mohla vplyvať na ich obsah a aby si uvedomila ich následky. Spotrebiteľ (žalovaná) si neuvedomila, že vyplnením zmenky došlo k značnému zhoršeniu jej postavenia, pretože veriteľ (právny predchodca žalobcu) vyplnením zmenky nepochybne zamýšľal obísť zákonné ustanovenia na ochranu spotrebiteľa. Na základe takto vyplnenej zmenky požadoval zmenkový

úrok 0,25 % denne, ktorý je vzhľadom na svoju výšku považovaný za úrok v rozpore s dobrými mravmi a v spotrebiteľských vzťahoch neprípustný.

Veriteľ ako dodávateľ finančnej služby (oproti neznalému spotrebiteľovi) s odbornou starostlivosťou mal a musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať aj dôsledky ich používania. Žalobca ako nadobúdateľ zmenky zabezpečujúcej záväzok spotrebiteľa musel počítať s tým, že nárokom majúcim svoj základ v nekalkej podmienke a jej použití, súd nemôže poskytnúť právnu ochranu.

Vzhľadom na takto zistený skutkový stav dospel k názoru, že zmenka, titulom ktorej žalobca uplatňuje žalovanú sumu, je neplatná, nakoľko bola vystavená v rozpore so zákonom. Navyše súd mal aj za to, že vôľa spotrebiteľa pri uzatváraní zmluvy, vrátane zmluvného dojednania o vyplnení zmenky nemôže byť považovaná za slobodnú, čo je ďalšou vadou zmenky spôsobujúcou jej neplatnosť. V závere považuje súd za potrebné uviesť, že dohodu o vyplňovanom práve zmenky a tým aj samotnú zmenku možno považovať za neplatnú aj pre obchádzanie zákona (§ 39 OZ). O obchádzanie zákona ide, ak právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákona, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby dodržaný nebol. V danom prípade vystavením zmenky sa právny predchodca žalobcu snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch, dôsledkom čoho je, že žalovaná by veriteľovi mala vrátiť len sumu poskytnutého úveru pre nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takýto postup žalobcu nemôže požívať právnu ochranu (§3 ods. 1 OZ). Pretože žalobca v tomto konaní uplatňuje právo z neplatnej zmenky, dospel súd k názoru, že je potrebné žalobu zamietnuť a to aj bez toho, aby skúmal výšku žalovanej sumy.

V tejto súvislosti súd považuje za potrebné poukázať aj na Stanovisko Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.10.2015, podľa ktorého, ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť, či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah i povahu pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonov, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovanej, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený úrok zo zmenky ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 OSP. Žalovanej ako procesne úspešnej strane vznikol nárok na náhradu trov konania, avšak tá si trovy konania neuplatnila, preto jej súd náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.